

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde verilen;

2/2293, 2/2083, 2/2025, 2/1996, 2/1940, 2/1918, 2/1904, 2/1903, 2/1902, 2/1886, 2/1773,
 2/1570, 2/1489, 2/1408, 2/1145, 2/1061, 2/979, 2/836, 2/738,2/359, 2/497, 2/2265, 2/1726,
 2/1363, 2/1216, 2/1205, 2/561, 2/483, 2/405,2/1784, 2/2326, 2/2325, 2/2257, 2/2217, 2/2216,
 2/1920, 2/1660, 2/739, 2/395, 2/467, 2/466, 2/762, 2/722, 2/576, 2/575, 2/569, 2/574, 2/1989,
 Şim 2/1391, 2/1888, 2/1065, 2/669, 2/668, 2/747, 2/2024, 2/1771, 2/1647,
 2/1087,
 2/362,2/1566,2/2309,2/2208,2/1995,2/1893,2/1885,2/1702, ,2/1508,2/1416,2/1395,2/1
 277,2/1276,2/1272,2/1253,2/1192,2/1178,2/1139,2/1123,2/1078,2/1008,2/971,2/869, 2/
 709,2/551,2/501,2/448,2/447,2/446,2/445,2/429,2/419,2/418,2/417,2/355,2/234,2/1130,;
 ,2/2064,2/1756,2/1559,2/1429,2/1428,2/1400,2/1390,2/1389,2/1385,2/1291,2/
 1271,2/1269,2/1223,2/1183,2/1168,2/1094,2/903,2/757,2/756,2/753,2/745,2/744,2/632,2/631
 ,2/630,2/420,2/372,2/2167,2/2129,2/1856,2/1744,2/1743, ,2/1057,2/1047, ,2/1728
 ,2/1534,2/1204,2/1179,2/1146,2/1077 **esas numaralı Kanun Tekliflerini yeniliyorum.**

29.06.2018

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih:01.10.2018	Esas No:240

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI	
02	Temmuz 2018
Numara:	

308569

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 21/5/2016
Sayı: 899

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonu Kurulması Hakkındaki Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Elif Doğan

Av. Elif Doğan TÜRKMEN
TBMM Başkanlık Divanı Üyesi
Adana Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler			
Esas Komisyon	Anayasa			
Tarih:	25 Mayıs 2015		E.No: 2/1145	
Ysm.Uzrn.	Bsk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
<i>MT</i>	<i>SK</i>	<i>KD</i>	<i>NS</i>	<i>NM</i>
TBMM BAŞKANI	<i>DD</i>			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI
02 Mayıs 2016
Numara:

2411

TBMM GENEL EVRAK
02 Mayıs 2016
No: 48092

GEREKÇE

Tüm dünya çocuklarının insan hakları yasası olarak kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi, BM Genel Kurulu'nda 20 Kasım 1989 tarihinde oy birliği ile kabul edilmiştir. Ve bu tarih; Dünya Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaktadır.

197 ülkenin taraf olduğu sözleşmeyi Türkiye de; 14 Ekim 1990 tarihinde imzalamıştır. Sözleşmeyle çocuk haklarının korunması amaçlanmış ve taraf devletlerin bu hakların yaşama geçirilmesi için yükümlülüklerine uymaları gerektiği hükme bağlanmıştır.

BM Çocuk Hakları Sözleşmesinde yer alan tüm haklar eşit derecede önemlidir ve bir birini desteklemektedir. Sözleşme, çocukların yaşama, gelişme, korunma ve katılım haklarını, evrensel ilkeleri düzenleyen hukuki bağlayıcılığı olan bir metindir.

BM Çocuk Hakları Komitesi; sözleşmeyi onaylayan devletlerden sözleşmenin bütünlüğüne uygun, iç hukuklarını uyumlu hale getirecek yasal düzenlemeler yapmalarını istemiştir. Türkiye'de de; sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra birçok yasada başta Medeni Kanun, Ceza Kanunu, Ceza Muhakemeleri Kanunu ve diğer yasalarda değişiklik yapılmış, çocuklarla ilgili düzenlemelere yer verilmiştir.

Ancak, Türkiye'de çocuklarla ilgili yasal düzenlemeler hala tek bir başlık halinde değil, değişik yasalarda dağınık halde bulunmaktadır. Bu durum hem uygulayıcılar hem de hak sahipleri açısından zorluk arz etmekte ve hak ihlallerine sebep olmakta, çocuk hakları kültürünün oluşması ve yerleşmesini engellemektedir. Yapılan yasal düzenlemelere rağmen geçen 26 yılda halen iç hukukumuzda, yasalarımızda BM Çocuk Hakları Sözleşmesine aykırı hükümler bulunmaktadır.

Ülkemizde son yıllarda çocuklara karşı cinsel saldırı ve cinsel istismara yönelik suçlarda da çok ciddi artışlar gözlenmekte, tecavüze uğrayan ve hunharca katledilen çocukların haberlerine gittikçe daha sık rastlanmaktadır. Çocuklar; her türlü ihmal ve istismara maruz kalmakta, çocuk suçluluğu ve çocuk işçiliği sürekli artmaktadır. Bağımlılık yapan madde kullanımı yaygınlaşmakta, erken yaşta evlilikler ile kayıp, cinayet ve intihar olayları, hiç de küçümsenmeyecek istatistiki bilgiler halinde gözler önüne serilmektedir.

16-17 yaş grubunda evlendirilen erkek ve kız çocuk sayıları 40 bini aşmış, çocuk anne sayıları da bu doğrultuda artmıştır. Gelecek kuşakların fiziksel ve ruhsal açıdan sağlıklı olması, kendi değerlerinin farkında olarak yetişmesi ve bu değerleri insanlığın yararına kullanabilmesi onlara sağlanacak koşullarla yakından ilgilidir.

Her türlü riske karşı savunmasız durumda bulunan çocukların sağlıklı olarak doğup büyümelerinin, korunmalarının, kız-erkek ayrımı yapılmadan eğitim almalarının, her türlü barınma sorunlarının çözülerek çocukların huzurlu bir ortamda yetişmelerinin sağlanması sosyal devlet anlayışımızın da bir gerekliliğidir.

Çocuklara yönelik mevcut yasal düzenlemelerimizin içinde yer alan, imzalanan ve taraf olunan uluslararası anlaşmaların koşullarına uygun olamayan maddelerinin tespit edilerek, ayıklanması bir zarurettir.

Anayasamızın ilgili maddelerinde yer alan hükümler, devletin çocuklar ve gençler için alması gereken tedbirleri açıkça ifade etmektedir. Ancak gerek imzalanan ve taraf olunan uluslararası anlaşmaların şartlarının, gerekse ülkemizdeki mevcut yasal düzenlemelerin uygulama aşamasında etkinliğinin ve konu ile ilgili toplumsal farkındalığın artırılması gerekmektedir.

Kanun Teklifi ile ülkemizde mevcut yasal düzenlemeler ile imzalanan ve taraf olunan sözleşmeler gereğince, çocuklara tanınan hakların uygulanabilirliğini engelleyen, yasalardaki maddelerin tespiti için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na bağlı geçici bir komisyonun oluşturulması amaçlanmıştır.

ÇOCUK HAKLARININ ULUSLARARASI SÖZLEŞMELERE UYGUNLUĞUNU İZLEME KOMİSYONU KURULMASI HAKINDA KANUN TEKLİFİ

Amaç :

Madde 1- Bu kanunun amacı; Dünya'da ve ülkemizde çocuk hakları konusundaki uygulamaların ve gelişmelerin uyumunu değerlendirmek ve alınacak önlem ve tedbirler hakkında çalışmalar yapmak, Anayasal ve yasal mevzuatımızdaki çocuk hakları konusundaki düzenlemelerin, taraf olunan Uluslararası Sözleşmelere uyumunu incelemek ve aykırılıkları tespit etmek üzere TBMM'nde bir Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonunun kuruluşu, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektedir.

Komisyon Kuruluşu :

Madde 2- Üye sayısı Danışma Kurulu'nun teklifi üzerine TBMM' de belirlenecek Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonu'nda, siyasi parti grupları ile bağımsızlar, TBMM'ndeki sayılarının üye tam sayısına oranı ölçüsünde temsil edilirler.

Komisyon üyelikleri için bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk devre için seçilenlerin görev süresi iki, ikinci devre için seçilenlerin görev süresi iki yıldır. Komisyon bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir katibi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla yapacağı toplantıda, katılanların salt çoğunluğuyla ve gizli oyla seçer.

Komisyon Görevleri :

Madde 3- Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonu'nun görevleri şunlardır:

- a) Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmaların çocuk hakları konusundaki hükümleri ile T.C. Anayasası ve diğer ulusal mevzuat arasında uyum sağlamak için yapılması gereken değişiklikleri ve düzenlemeleri belirlemek.
- b) Çocuk Hakları konusunda uluslararası alanda genel kabul gören gelişmeleri izlemek,
- c) Türkiye'de Çocuk Haklarının, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara, T.C. Anayasası'na ve kanunlara ne ölçüde uygun olarak uygulandığını incelemek, bu amaçla araştırmalar yapmak, eksik ve yanlışlıkları tespit etmek ve bu alanda çözüm bulmak.
- d) TBMM Komisyonlarının gündemindeki konular hakkında istek üzerine görüş bildirmek
- e) TBMM Başkanlığınca havale edilen çocuk haklarının ihlaline dayalı ayrımcılığa dair iddialar ile ilgili başvuruları incelemek ve gerekli gördüğü hallerde ilgili mercilere iletmek,
- f) Her yıl yaptığı çalışmalarını, elde edilen verilere ilişkin rapor hazırlamak.

Komisyon yetkileri:

Madde 4- Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonu görevleri ile ilgili olarak; Bakanlıklarla Genel ve Özel Bütçeli İdarelerden, mahalli idarelerden muhtarlıklardan, üniversitelerden ve diğer kamu kurum ve kuruluşları ile

özel kuruluşlardan bilgi istemek ve buralarda inceleme yapmak, ilgilileri çağırıp bilgi almak yetkisine sahiptir.

Komisyon gerekli gördüğünde uygun bulacağı uzmanların bilgisine başvurabilir ve Ankara dışında da çalışabilir.

Komisyon Çalışma Usul ve Esasları:

Madde 5- Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonu, üye tamsayımının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir, ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayımının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

Komisyon incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle de yapabilir.

Komisyon görevleri ile ilgili olarak hazırladığı raporları TBMM Başkanlığı'na sunar.

Bu raporlar Danışma Kurulu'nun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve okunmak sureti ile veya üzerinde görüşme açılarak bilgi edinilir.

Komisyon raporları Başbakanlık ile ilgili bakanlıklara da, TBMM Başkanlığınca gönderilir.

Komisyon gerekli görmesi halinde, inceleme konusunun sorumluları hakkında genel hükümlere göre kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için kurul raporu ile ilgili mercie bildirilir.

Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirmelere ait giderler, kurul kararı ve TBMM Başkanı'nın onayı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre, TBMM Bütçesinden karşılanır.

İnceleme ve Sonucun Bildirilmesi:

Madde 6- Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonu, TBMM Başkanlığı'na havale olunan başvurular ile ilgili konuları inceler.

Komisyon başvuru sahibine, başvurunun sonucu ve yapılan işlem hakkında, başvurunun Komisyona havale tarihinden itibaren başlayarak en geç üç ay içinde bilgi verir.

Komisyon Çalışmalarında Uygulanacak Hükümler ve Denetim:

Madde 7- Çocuk Haklarının Uluslararası Sözleşmelere Uygunluğunu İzleme Komisyonu'nun çalışmalarında, bu Kanunda açıklık bulunmayan hallerde TBMM içtüzüğü hükümleri uygulanır.

TBMM Başkanı'nın, TBMM içtüzüğü gereğince komisyonlar üzerindeki denetleme yetkisi, bu Komisyon içinde geçerlidir.

Yürürlük:

Madde 8- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 9- Bu Kanun hükümlerini TBMM Başkanı ile Bakanlar Kurulu yürütür.

